

Bzučící

Kateřina Havránková

Čtyři pracoviště brněnské Lipky jsou bzučícími úly, z nichž celý den vyletují děti do okolních zahrad a lesů učit se, poznávat a zkoumat přírodu přímo v terénu. Vracejí se pak upéct chleba, pečovat o zvířata nebo třeba zaznamenat výsledky svých přírodovědných bádání. Páté pracoviště Lipky se zaměřuje na vzdělávání učitelů a studentů vysokých škol a Lipka jeho otevřením v září 2009 oslavila své osmnácté narozeniny.

Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání – je jednou z největších a nejstarších organizací v České republice, které se věnují environmentální výchově, vzdělávání a osvětě. Vznikla těsně po revoluci 1989 jako dům ekologické výchovy a domov získala ve funkcionalistické vilce uprostřed krásné zahrady v Brně–Pisárkách. Postupně se rozrostla o pracoviště Rozmarýnek v Brně–Jundrově, Rychtu Krásensko na Dražanské vrchovině, Lesní školu Jezírko v Brně–Soběšicích a Kamennou v Brně–Štýřicích. Ačkoli každé pracoviště nabízí trochu jiný program, všechna mají jedno společné: Snaží se být útočištěm vnímavým dětem a také dospělým, jimž nejsou další osudy životního prostředí lhostejné a mají chuť pro jeho zlepšování sami něco udělat.

Devadesát rozmanitých programů pro školy a školky

Objemově největší činností Lipky jsou ekologické výukové programy, při nichž ročně navštíví Lipku dvacet tisíc žáků MŠ a ZŠ a studentů SŠ z celého Jihomoravského kraje. Jednodenní či pobytové ekologické výukové programy jsou vlastně environmentálně zaměřené výchovně-vzdělávací lekce. Probíhají v přírodě nebo na pracovištích Lipky v rozsahu nejméně dvou vyučovacích hodin. Programy využívají prvky projektového vyučování, estetické, pracovní i dramatické výchovy a kladou důraz na odbornou úro-

Při akci Od semínka k chlebu děti mlátily obilí, mlely mouku a pekly chleba. Přitom pochopily, že pečivo na náš stůl se v obchodě neobjeví jen tak a že je za ním kus práce přírody i člověka.

Foto archiv Lipky

veň a aktuálnost poskytovaných informací, ale také na tvořivost, komunikaci a týmovou spolupráci. Školy a školky mohou vybírat dohromady z 90 programů, přičemž každé pracoviště se zaměřuje na jiná témata: Jezírko na výuku v lese a o lese, Lipová na stará řemesla, odpovědné spotřebitelství a zahradu, Rozmarýnek na přírodní zahradu a okolí řeky Svratky a Rychta na projektové týdenní pobyty pro středoškoláky a terénní exkurze do Moravského krasu. Na Kamennou pak chodí středoškoláci za rozvojovým vzděláváním, které zde programově zajišťuje občanské sdružení Společnost pro Fair Trade.

Kromě vzdělávání dětí se Lipka věnuje i jejich zájmové činnosti ve 40 kroužcích a klubech a o prázdninách na táborech. Tradičně nejvíce kroužků je přírodovědných a chovatelských s důrazem na tvořivost a pobyt v přírodě. Kromě dětí navštěvují Lipku i dospělí, a to v rukodělných a permakulturních kurzech.

Velký význam vzdělávání pedagogů

Vzdělávání dospělých, především učitelů, se věnuje Lipka po celou dobu své existence. Rozsah této činnosti se rok od roku zvětšuje. Lipka koordinuje za Jihomoravský kraj celorepublikovou síť škol se zájmem o environmentální výchovu MRKEV, pořádá pro učitele semináře zaměřené na začlenění environmentální výchovy do výuky a na spolupráci škol s regionem a exkurze do přírodovědně zajímavých lokalit. Lipka také zabezpečuje roční specializační studium pro školní koordinátory environmentální výchovy. Podle

doporučení MŠMT by měla mít koordinátora každá základní i střední škola a Lipka se snaží učitele na tuto funkci během jednoletého studia dobře připravit. Pedagogové Lipky také vyučují řadu předmětů (včetně výuky k ochraně přírody) na několika vysokých školách, vedou diplomové práce a poskytují environmentální a metodické poradenství školám i veřejnosti.

Občanům celého kraje Lipka nabízí akce pro veřejnost, určeny jsou především rodinám s dětmi (například *Den Země*, *Slavnosti podzimu*, *Otvírání studánek*). Je také spoluvůdcem a jedním z realizátorů „Koncepte environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty Jihomoravského kraje“.

Takto rozsáhlou činnost může Lipka realizovat nejen díky podpoře svého zřizovatele, jímž je Jihomoravský kraj, ale také pomocí peněz z Evropského sociálního fondu a ve spolupráci s mnoha brněnskými a jihomoravskými nestátními neziskovými organizacemi, jakými jsou např. Ekologický institut Veronica, VIS Veselí nad Moravou, CEV Pálava a řada dalších.

I po osmnácti letech aktivní činnosti čeká Lipku ještě mnoho práce ve stále obtížnější oblasti environmentální osvěty, směřující k udržitelnějšímu a ekologicky příznivějšímu přístupu lidí k životu, přírodě a životnímu prostředí.

Lipka – školské zařízení pro environmentální vzdělávání, Brno, Lipová 20
www.lipka.cz